

Gosod rheolaethau prisiau yn 2014

Nodyn briffio ar gyfer rhanddeiliaid Llywodraeth Cymru

www.ofwat.gov.uk

Darparu dŵr cynaliadwy

Mae cwsmeriaid cwmnïau dŵr a charthffosiaeth a dŵr yn unig yng Nghymru yn haeddu gwasanaeth rhagorol am bris teg. Er mwyn helpu i gyflawni hyn rydym yn ymgynghori ar sut y byddwn yn gosod y pris a'r pecyn gwasanaeth ('rheolaethau pris') y bydd yn rhaid i'r cwmnïau, yn cynnwys y rheiny sy'n gweithredu yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru, eu darparu ar gyfer pob un o'r pum mlynedd o 2015 hyd 2020.

Rydym wedi datblygu ein cynigion drwy ymgynghori ac ymgysylltu'n eang gyda:

- y cwmnïau;
- Llywodraeth Cymru;
- Llywodraeth y DU;
- cwsmeriaid; a
- rhanddeiliaid allweddol eraill yn y sector dŵr.

Mae'r nodyn briffio hwn yn amlinellu goblygiadau ein fframwaith arfaethedig ar gyfer y sector dŵr yng Nghymru.

Trosolwg

Yn 2011, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei '[Ddatganiad Sefyllfa ar y Polisi Strategol ar Ddŵr](#)', a oedd yn amlinellu ei blaenoriaethau allweddol ar gyfer y sector dŵr.

Nodwedd allweddol o'n cynigion yw, am y tro cyntaf, gosod rheolaethau prisiau ar wahân ar gyfer:

- gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth adwerthol i gwsmeriaid preswyl;
- gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth adwerthol i gwsmeriaid dibreswyl (busnes);
- gwasanaethau dŵr cyfanwerthol; a
- gwasanaethau carthffosiaeth cyfanwerthol.

Drwy osod y rheolaethau prisiau ar wahân hyn, gallwn dargedu ein rheoleiddio ar wahanol weithgareddau y mae'r cwmnïau yn eu gwneud. Mae hyn yn hanfodol os ydym am eu hannog i ganolbwyntio ar yr hyn mae eu cwsmeriaid eisiau, tra'n datblygu effeithlonrwydd. Rydym eisiau cadw prisiau i lawr, tra'n annog arloesedd ac atebion cynaliadwy i reoli'r adnodd gwerthfawr hwn.

Mae hyn yn dilyn 'Y Rhaglen Llywodraethu' yn 2010 ac yn adeiladu ar ddogfennau strategaeth eraill sy'n hybu datblygu cynaliadwy ar draws Cymru.

Mae blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y sector dŵr yng Nghymru yn cynnwys:

- cadw biliau ar lefelau fforddiadwy drwy roi dewis o opsiynau codi tâl, gan ddiogelu grwpiau agored i niwed a lleihau dyled ddrwg;
- rhoi cwsmeriaid wrth galon y sector dŵr yng Nghymru a lleihau'r baich rheoleiddiol; a

- darparu amgylchedd ansawdd dŵr gwell, yn ogystal â bodloni rhwymedigaethau amgylcheddol Ewropeaidd.

Mae ein fframwaith yn cefnogi'r blaenoriaethau hyn a bydd yn cynorthwyo i ddarparu sector dŵr cynaliadwy drwy reoleiddio ar gyfer:

- **defnydd cynaliadwy ar ddŵr;**
- **ffocws newydd ar gwsmeriaid;** ac
- **effeithlonrwydd a thwf.**

Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru a'r ddau gyflenwr sy'n gweithredu'n bennaf

yng Nghymru (Dŵr Cymru a Dŵr Dyffryn Dyfrdwy) er mwyn gwneud yn siŵr eu bod yn datblygu cynlluniau busnes sy'n rhoi'r fargen orau i gwsmeriaid am y pris tecaf.

1. Sicrhau defnydd cynaliadwy ar ddŵr

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod dŵr yn adnodd gwerthfawr. Ac mae ei reoli mewn modd cynaliadwy yn dod yn fwyfwy heriol gyda'r patrymau tywydd newidiol. Y flwyddyn [2012 oedd yr ail wlypaf](#) ers dechrau cadw cofnodion tywydd yn y DU. Mae effaith hyn yn ddifrodus – yn ystod 2012 dioddefodd ychydig dros 1,000 eiddo yng Nghymru gan lifogydd.

Er na ddioddefodd Cymru unrhyw sychder yn 2012 roedd nifer o gwmnïau yn ne ddwyrain Lloegr yn gosod cyfyngiadau ar faint o ddŵr y gallai eu cwsmeriaid ei ddefnyddio. Achoswyd y sychderau hyn gan lefelau dŵr daear eithriadol isel mewn nifer o ardaloedd yn Lloegr oherwydd mai [y 18 mis blaenorol oedd y rhai sychaf am dros 100 mlynedd](#). Mae hwn yn fater allweddol yng Nghymru lle mae [data UKCP09](#) yn dangos bygythiad cynyddol o lifogydd yn y gaeaf, a sychder yn yr haf.

Ar yr un pryd mae ein poblogaeth yn tyfu, mae lle mae pobl yn dewis byw yn effeithio ar y galw am ddŵr ac mae diwydiannau dwys o ran defnydd dŵr yn ymddangos – megis 'ffracio' (ar gyfer nwy siâl).

Mae angen i ni wneud yn siŵr bod dŵr ar gael yn y manau ac ar yr adegau yr ydym ei angen fwyaf. Yn ôl Asiantaeth yr Amgylchedd, mae dros hanner afonydd y DU yn dioddef o ordynnu dŵr tra bod digonedd o gyflenwad mewn eraill. Fodd bynnag, ar hyn o bryd, caiff dim ond 4-5% o ddŵr yn y DU ei fasnachu rhwng cwmnïau ar draws ffiniau. Mae llawer o'r rhain wedi eu seilio ar gytundebau etifeddol sydd ddim o reidrwydd yn adlewyrchu gwir werth dŵr.

Mae'r heriau yr ydym yn eu hwynebu yng Nghymru yn adlewyrchu'r hyn sy'n digwydd yn fyd-eang, sy'n golygu bod dŵr yn dod yn bwysicach ar yr agenda ledled y byd. Yn wir, mae rhai sylwebyddion ynni wedi awgrymu mai dŵr yw'r olew newydd¹.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a pham

Rydym eisiau rhoi mwy o ryddid i gwmnïau dŵr arloesi a dod o hyd i atebion mwy cynaliadwy er mwyn bodloni'r galw, tra'n cynyddu gwytnwch. Er mwyn gwneud hyn, mae angen iddynt seilio eu penderfyniadau ar wir werth economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol dŵr. Bydd ein fframwaith yn cynorthwyo i ddangos y gwerth hwn a chaniatáu iddynt wneud penderfyniadau mwy gwybodus ynglŷn â beth a lle i fuddsoddi er mwyn bodloni'r cyflenwi a'r galw.

Un ffordd y gwanwn hyn yw annog rhagor o fasnachu dŵr lle bydd hyn yn effeithlon. Gallai hwn fod yn faes y gall cwmnïau dŵr yng Nghymru dyfu eu busnes ynddo

yn y dyfodol ochr yn ochr â mesurau rheoli galw eraill.

Rydym hefyd eisiau cynyddu'r sgôp ar gyfer arloesedd drwy symud rhwystrau rheoleiddiol, gan ganiatáu i gwmnïau archwilio dulliau mwy cynaliadwy. Byddwn yn:

- trin gwariant gweithredol (opex) a gwariant cyfalaf (capex) cwmnïau gyda'i gilydd (dull cyfanswm gwariant neu totex), er mwyn eu hannog i gyflawni atebion 'meddalach' – megis rheoli dalgylch a rheoli dŵr yn y ffynhonnell lle bo'r rhain yn rhoi gwerth – yn hytrach na buddsoddiad cyfalaf (a charbon) dwys mwy traddodiadol;
- cymell masnachu dŵr effeithlon ar draws ffiniau cwmnïau; a
- chreu mecanwaith cymhelliant tynnu dŵr (AIM) er mwyn gwobrwyo cwmnïau sy'n ffynonellu dŵr o fannau lle nad yw'n niweidio'r amgylchedd – a chosbi'r rhai hynny os byddant yn ei dynnu o fan lle mae'n gwneud niwed.

2. Ffocws ar gwsmeriaid

Mae pwysau sylweddol ar bob cwsmer yn y cyfnod economaidd caled hwn. Yn ôl [ffigurau gan yr Adran Gwaith a Phensiynau](#), disgynnodd incymau cyfartalog cartrefi'r DU gan tua £30 yr wythnos (neu 5%) mewn termau real rhwng 2009-10 a 2010-11.

Yn y cyfamser, mae Llywodraeth Cymru yn amcangyfrif bod dyled ddrwg yn y sector dŵr ar hyn o bryd yn ychwanegu tua £20 at fil pob cwsmer bob blwyddyn.

¹ Cylchgrawn Forbes, 3 Mai 2012

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a pham

Rydym eisiau gwneud yn siŵr bod cwsmeriaid Cymru yn cael y gwasanaeth a'r ddarpariaeth y maent yn eu haeddu ac yn eu gwerthfawrogi. Rydym eisiau i gwmnïau dŵr roi ystyriaeth i anghenion cwsmeriaid yn eu cynlluniau hirdymor. Felly rydym wedi ei gwneud hi'n ofynnol i bob un ohonynt wella eu hymgysylltiad â chwsmeriaid a sefydlu grŵp her cwsmeriaid (CCG).

Bydd y grwpiau hyn yn herio'r cwmnïau i ymgysylltu'n iawn â chwsmeriaid ac adlewyrchu barn ac anghenion cwsmeriaid yng Nghymru yn eu cynlluniau busnes. Bydd hyn yn golygu'r canlynol.

- Bydd cwmnïau yn llunio'r canlyniadau y byddant yn eu cyflawni yn seiliedig ar farn a blaenoriaethau cwsmeriaid, ochr yn ochr â'u rhwymedigaethau cyfreithiol.
- Bydd y CCG yn herio cwmnïau, yn canolbwyntio ar pa mor dda y maent wedi ymgysylltu â'u cwsmeriaid, ac a yw eu cynigion yn adlewyrchu blaenoriaethau cwsmeriaid.
- Byddwn yn cynnal yr asesiad terfynol ar gynigion cwmnïau, a byddwn yn gwrando'n astud ar farn y CCG pan fyddwn yn gwneud hyn.
- Pan fo cwmnïau wedi gwrando ar eu cwsmeriaid a gwneud gwaith da, byddwn yn derbyn eu fersiwn hwy o'r hyn y maent yn cynnig ei ddarparu ac yn canolbwyntio ar herio costau.

- Os nad yw cynlluniau busnes yn rhoi ystyriaeth i flaenoriaethau cwsmeriaid, byddwn yn herio costau a hefyd yn gofyn am newidiadau er mwyn gwneud yn siŵr bod anghenion cwsmeriaid o Gymru yn cael eu cydnabod.

Byddwn yn gosod dwy o reolaethau adwerthol rhwymol yn 2014 – un ar gyfer cwsmeriaid preswyl ac un ar gyfer cwsmeriaid dibreswyl – gan ein galluogi i reoleiddio gwasanaethau i'r ddau grŵp mewn ffordd benodol, wedi'i thargedu. Er mwyn gwneud y sector dŵr yn debyg i sectorau eraill, ni fydd cwmnïau dŵr yn cael cynyddu rhan adwerthol eu biliau yn awtomatig mwyach yn unol â chwyddiant (er y bydd costau cyfanwerthu yn parhau i fod yn fynegrifol i'r RPI, er mwyn cadw costau ariannu yn isel).

Yn hytrach, byddwn yn herio cwmnïau dŵr i wella eu gwasanaeth adwerthol i gwsmeriaid preswyl drwy gyrraedd, neu wella ar, y gost gyfartalog i wasanaethu'r cyfryw gwsmeriaid yng Nghymru a Lloegr. Bydd hyn yn helpu i gadw biliau i lawr ar gyfer cartrefi sy'n cael trafferthion.

Byddwn yn parhau i hybu gwell gwasanaeth drwy reoleiddio wedi ei dargedu. Er enghraifft, bob blwyddyn byddwn yn sgorio ac yn cymharu perfformiad cwmnïau dŵr ar faterion megis:

- cwynion;
- amseroedd galw allan; a'r
- amser a gymerir i wneud atgyweiriadau.

Gwobrwyir y cwmnïau sy'n perfformio orau tra cymhellir y

rheiny sy'n perfformio'n wael i wella. Hwn yw ein mecanwaith cymhelliant gwasanaeth (SIM), y byddwn yn parhau i'w ddefnyddio. Mae SIM wedi dangos manteision sylweddol yng Nghymru, gyda Dŵr Cymru yn derbyn 58% yn llai o gwynion gan gwsmeriaid rhwng Ebrill 2011 a Mawrth 2012 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, a Dŵr Dyffryn Dyfrdwy yn derbyn bron i 15% yn llai o gwynion.

Nid yw polisi Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yn cynnig ymestyn dewis i gwsmeriaid busnes y tu hwnt i'r rheiny sy'n defnyddio rhagor na 50 miliwn litr o ddŵr y flwyddyn. Felly tra byddwn yn rheoleiddio'r gwasanaeth adwerthu i gwsmeriaid dibreswyl yng Nghymru mewn ffordd sydd ar y cyfan yn debyg i Loegr, rydym yn cydnabod y bydd angen i ni ddefnyddio rheoleiddio wedi ei dargedu ac sy'n gymesur i ddiogelu'r rheiny yng Nghymru sydd heb ddewis.

Fel ag ar gyfer cwsmeriaid dŵr dibreswyl yn Lloegr, byddwn yn gosod tariff diofyn – pris uchaf ar gyfer lefel isaf o wasanaeth. Ond yn wahanol i Loegr, byddwn yn parhau i reoleiddio er mwyn hybu gwelliannau i wasanaethau yng Nghymru gan ddefnyddio math o fecanwaith cymhelliant gwasanaeth (SIM) yr ydym yn ei ddefnyddio yn y sector adwerthol preswyl.

3. Rheoleiddio ar gyfer effeithlonrwydd a thwf

Mae cwmnïau dŵr effeithlon ac effeithiol yn bwysig ar gyfer economi Cymru. Mae trosiant y sector dŵr yng Nghymru ar hyn o bryd tua £700 miliwn y flwyddyn,

ac mae tua £7.8 biliwn wedi ei fuddsoddi dros y 24 mlynedd diwethaf er mwyn darparu gwell gwasanaethau a seilwaith – a lleihau effeithiau amgylcheddol. Bob blwyddyn bydd cwmnïau dŵr yng Nghymru yn gwario tua £350 miliwn ar wella gwasanaethau i gwsmeriaid a gwella a chynnal yr amgylchedd naturiol.

Mae angen i ni wneud yn siŵr y gall y lefel cywir o fuddsoddiad barhau. Ond ar yr un pryd mae angen i ni gydnabod nad atebion y gorffennol o reidrwydd yw'r atebion iawn ar gyfer y dyfodol. Mae heriau newydd sy'n dod i'r amlwg yn gofyn i gwmnïau dŵr fod yn arloesol er mwyn darparu atebion mwy effeithlon a chynaliadwy ar gyfer yr hirdymor.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a pham

Wrth i heriau newydd ddod i'r amlwg – yn cynnwys diwydiannau newydd a defnyddiau newydd ar gyfer dŵr sy'n newid y galw amdano – bydd ein fframwaith yn rhoi rhagor o hyblygrwydd i'r sector dŵr ymateb. Rydym yn creu amgylchedd lle gall cwmnïau dŵr wasanaethu cwsmeriaid yn well, tra'n dal i gadw costau yn deg. Bydd ein rheolaethau pris adwerthol wedi'u targedu yn sicrhau eu bod yn ceisio effeithlonrwydd, ac fe'u hanogir i ddarparu atebion mwy arloesol. Nod y dull hwn yw cadw costau mewnbwn i lawr a chefnogi twf.

Bydd hyn yn golygu gwell atebion i gwsmeriaid, am bris fforddiadwy. Amcangyfrifir y bydd ein diwygiadau adwerthu, ochr yn ochr â diwygio'r farchnad yn Lloegr yn rhoi £500 miliwn i economi'r DU². Gallai ein diwygiadau oddi wrth y cwsmer (megis cefnogi masnachu dŵr sy'n cydnabod gwir werth dŵr) helpu i roi gwerth £2 biliwn arall o fanteision ar draws Cymru a Lloegr.

Ac er mwyn gwneud yn siŵr y gall cwmnïau dŵr godi'r buddsoddiad sydd ei angen ar farchnadoedd cyfalaf i gyflawni'r manteision hyn, byddwn yn parhau i reoleiddio agwedd monopoli y sector dŵr mewn ffordd dryloyw, risg isel, yn cynnwys cysylltu prisiau cyfanwerthol i'r RPI. Bydd y sefydlogrwydd a geir gan hyn yn cadw cost benthyca ar gyfer cwmnïau dŵr yn isel, gan alluogi iddynt sicrhau ariannu fforddiadwy hirdymor a chadw biliau cwsmeriaid i lawr.

Casgliad

Mae Llywodraeth Cymru yn glir bod sector dŵr cynaliadwy yn hanfodol yng Nghymru. Mae am wneud yn siŵr bod cwsmeriaid yn cael eu rhoi wrth galon darpariaeth cwmnïau a bod y sector yn gweithio i wella'r amgylchedd naturiol. Mae hefyd wedi gosod nod y dylai perfformiad cwmnïau dŵr Cymru fod ymhlith y gorau yng Nghymru a Lloegr.

Bydd ein fframwaith yn darparu'r cymhelliannau cywir ar gyfer cwmnïau dŵr yng Nghymru i gyflawni blaenoriaethau Llywodraeth Cymru. Bydd yn sicrhau y gall cwmnïau:

- ddarparu ar gyfer cwsmeriaid;
- gwneud y penderfyniadau cywir ynglŷn â gwella'r amgylchedd; a
- pharhau i fuddsoddi yn y gwasanaethau y mae'r cwsmeriaid a'r amgylchedd yn dibynnu arnynt.

² 'Terfynau prisiau yn y dyfodol – datganiad egwyddorion. Atodiad 1: Asesiad Effaith', Ofwat, 2012

Rhagor o wybodaeth

'Involving customers in price setting – Ofwat's customer engagement policy statement', Ofwat, Awst 2011

'Future price limits – statement of principles', Ofwat, Mai 2012

'High emissions scenarios', UK Climate Projections, Mai 2012

'Households Below Average Income, An analysis of the income distribution', Yr Adran Gwaith a Phensiynau, Mehefin 2012

'Consultation on retail price controls for the 2014 price review', Ofwat, Gorffennaf 2012

'Consultation on wholesale incentives for the 2014 price review', Ofwat, Awst 2012

'Written complaint handling in the water industry England and Wales: April 2011 – March 2012', Cyngor Defnyddwyr Cymru, Medi 2012

'Review of the 2010-2012 drought and prospects for water resources in 2013', Asiantaeth yr Amgylchedd, Rhagfyr 2012

'Met Office: 2012 was UK's second wettest year on record', Newyddion y BBC, Ionawr 2013

Adran ddi-weinidog o'r llywodraeth yw Ofwat (Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr). Yr ydym yn gyfrifol am sicrhau bod y sectorau dŵr a charthffosiaeth yng Nghymru a Lloegr yn darparu gwasanaeth effeithlon o ansawdd da i gwsmeriaid am bris teg.

Dŵr heddiw, dŵr yfory

Ofwat
Centre City Tower
7 Hill Street
Birmingham B5 4UA

Ffôn: 0121 644 7500
Ffacs: 0121 644 7699
Gwefan: www.ofwat.gov.uk
E-bost: mailbox@ofwat.gsi.gov.uk

Argraffwyd ar isafswm o 75% bapur gwastraff
ôl-ddefnyddwyr heb inc
Ionawr 2013

© Hawlfraint y Goron 2013